

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. január 3.

2. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.

TELEFON 920. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Fiume a mult esztendőben.

Ilyenkor ujév után az önértékes üzletmber előveszi a ceruzáját és számol. Hogy megállapítsa, milyen eredménnyel is zárult az üzleti év. Aztán legalább tisztában lehet azzal, hogy az elmúlt esztendő szerencsés volt-e vagy sem. Az újságíró is előveheti a ceruzáját, hogy számoljon. Nem a maga aktíváival és passzíváival, mert ott bizonyosan mindig csak a kedvezőtlen eredményre lehet elkészülve. De számolhat a köztalálással, a mult esztendő általános gazdasági eredményeivel és eredménytelenségeivel. Fiumében ugyancsak talál számolni valót. Az ország legfontosabb pontja ez, ahol vagyoni boldogulásunk érdekei összpontosulnak.

Fiumében van tengerészetünk egyetlen kiinduló pontja. Fiume a magyar tengerentúli forgalom kiinduló helye s éppen ezért, hanem akarunk a centralizáció hívei lenni, csak azt kívánhatjuk, hogy Fiume legyen Magyarország második gazdasági centruma. Ezt annál inkább hangoztatjuk, mivel ez lesz az egyetlen predestinált hely az önálló vámterület alapján álló Magyarországon, ahol a gazdasági érdekek szálai összefutnak. Hogy azonban a tárgynál maradjunk, konstatáljuk, hogy Fiume az elmúlt esztendőben nem maradt vissza fejlődésében, s bárhogy döngötte is a kapuját a pénztelenség, a gazdasági válság veszedelme, meg tudott maradni a haladás útján. De ezért Fiume mult esztendei gazdasági története kedvező képet nyújt. Ime itt számolunk be a történetéről:

Fiume legfontosabb érdekei a közlekedés érdekeivel függnek össze. S itt, sajnos, azt kell tapasztálnunk, hogy közlekedési politikánk rendkívül siralmas helyzetbe került. Amióta alkalmunk van ezeket a dolgokat figyelemmel kíséreni, soha olyan fejletlen kapkodást és iránytalanságot nem láttunk közlekedésünk terén, mint az utóbbi két esztendőben.

Midőn Kossuth Ferenc a mult esztendőben a szabadhajózásról szóló törvényjavaslatot előterjesztette, beszédében igazán nagy koncepciójú gondolatokat láttunk, s ezek kivételnek mind máig még nyoma sincsen.

S ezzel párhuzamosan haladt az osztrák tengerhajózásnak alig sejtett arányokban keresztülvitt reorganizációja. A Lloyd újra akcióképes, s részint vele szerves kapcsolatban, részint mellette az új hajóstársaságok egész raját keltették életre, veszélyeztetve ezekkel nemcsak dalmáciai és nyugati, hanem dél-amerikai járatainkat is. A Lloyd a dalmát hajózást Cattaróból délre fogja ellátni, s ebbe vannak foglalva az albániai járatok is. Itt négy gyorsvonala van, melyeken öt új gőzöst fog járatni. Ezekért a Lloyd külön egy millió korona szubvenciót kap. A Ragusea Ragusába, Cattaróba és Bojanan-Scuttariba fog indítani járatokat 350.000 korona évi segélyért, míg a Topić, Rispondo és Negri-féle magánhajósokból létesített Dalmatia a metkovicai és a többi szomszéd helyi járatokat látja el 850.000 ko-

rona évi szubvencióért. Veszélyben forog azonban egyik legfontosabb kiviteli relációnk Brazília is, amennyiben az ottani kikötőkbe irányuló járatok megosztásának lehetősége nagyon is kérdéses. Igaz, hogy 1908-ig e részben a status quo aligha változik, mert az osztrák Lloyddal 1907. február 23-án kötött egyezmény 1908. végéig lekötötte a braziliai és laplatai járatokat, az osztrákok azonban minden előkészületet megtesznek, hogy ezeket a vonalakat önállóan lássák el. E célra új hajóstársaság alakulna, melyet hir szerint a Zivnotenska Banka finanszírozna. Az argentinai járatokra az Austro-Amerikanával egyezett meg az osztrák kormány, s november elsején már el is indult a gőzös.

Az osztrákok ezen előrelátóan céltudatos, rendkívüli anyagi áldozatokkal járó és energikus intézkedései mellett a tengerhajózási viszonyaink teljes züllöttség képét mutatják. Az Adriát, az olasz hajózást fenyegeti, s e célból, valamint egyes járatainak gyorsítása céljából egyelőre öt új hajót kellene építtetni. Ezt a nagyarányu beruházást azonban mindaddig nem eszközölheti, amíg tisztázva nincs e részben törvényileg biztosított azon joga, hogy szerződésének tíz évvel való meghosszabbítását kérheti. A legközelebbi helyeken vagyunk levantei és ázsiai kivitelünk lebonyolítása tekintetében is. A Lloydal provizórikus megállapodások vannak, s aligha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a végleges megállapodást igen drágán kell megfizetnünk. Ha annak idején a minisztertanács nem garaszkodott volna — s e részben a kereskedelmi minisztériumnak elégtételt kell szolgáltatnunk — most már önállóan láthatnánk el ezeket a vonalakat is. Hasonlóképp tarthatatlan a helyzet Fekete-tengeri hajózáunk és a román kikötőkből induló járatok dolgában is. A magyar-keleti tengerhajózási szerződése 1907. végén lejárt, s a megújítás dolgában pedig levél se rzdül. Elképzelhető, hogy milyen kolonc egy társaság vezetésén az ilyen ideiglenesség. Ez a hajóstársaságunk különben a most lefolyt esztendőben eredményesebben dolgozott, s két új hajót bocsátott vízre. Mindjárt alapítási évében nagyarányu fellendülést mutatott az Atlantica tengerhajózási r.-t., mert a lefolyt évben hat új hajót bocsátott vízre circa 25.000 tonnatartalommal. A társaság egyébként önálló áruosztályt is szervezett.

Megemlítvén még, hogy a tengerészeti rendtartás és magánjog kodifikálásának előmunkálatait a lefolyt évben megkezdjük, közülük itt az egyes nemzetek gőz- és vitorlás hajóinak úrtartalmában a mult év alatt beállott változást:

Lobogó	1905.	
	Gőzöskék brutto regisztertonna	Vitorlások brutto regisztertonna
Nagy-Britannia	17.001,139	1.219,259
Németország	3.705,700	404,862
Ész.-Am. Egy.-Áll.	3.160,895	1.351,033
Franciaország	1.284,368	476,415
Norvégia	1.264,002	654,529
Japán	1.068,747	3,120
Olaszország	823,325	396,084
Németalföld	776,855	36,772
Oroszország	720,198	217,713
Svédország	686,517	191,031
Osztr.-magy. mon.	677,221	11,398
Spanyolország	673,301	35,448
Dánia	650,955	77,635
Görögország	421,743	44,789

Lobogó	1906.	
	Gőzöskék brutto regisztertonna	Vitorlások brutto regisztertonna
Nagy-Britannia	16.166,748	1.444,348
Németország	3.705,745	434,610
Ész.-Am. Egy.-Áll.	2.827,756	1.418,833
Franciaország	1.253,737	487,458
Norvégia	1.145,545	692,334
Japán	996,553	3,540
Olaszország	775,069	429,359
Németalföld	683,180	37,115
Oroszország	694,063	219,070
Svédország	650,768	205,930
Osztr.-magy. mou.	618,031	12,446
Spanyolország	684,449	38,177
Dánia	479,464	80,337
Görögország	373,222	53,547

A Közlekedési vállalatok közül az „Atlantika“ a legfiatalabb. A mult év első hónapjaiban kezdte meg működését és hat újonnan épült és hajó-technika modern újításaival felszerelt hajóját 1907. évi június haváig forgalomba is helyezte. A társaság ma 37000 tonna saját hajóúrtartalommal bír. Az 1907. év folyamán részben saját, részben bérelt gőzhajóival Braila, Galatz, Sulina és Constanza kikötőkből kiindulva és e kikötőkbe visszatérve, havonként kétszeri járatot tartott fenn az alexandriai, ugyancsak kétszeri járatot a rotterdami, továbbá a Földközi tengeren, részben az észak-afrikai, szíriai, szicíliai, olasz és dél-francia viszonylatokban. A társaság tömegáruknak, különösen angol szénnek, koksznak és angol nyersvasnak elárúsítására külön áruosztályt létesített és gőzhajóit nagyobbára az e saját számlára eladott áruknak szállításával foglalkoztatta. Az Atlantika 1907. évi összforgalma, amelyet saját és bérelt hajóival lebonyolított, 3.000.000 méterháza összmenyiséget tesz ki, főleg szénben, kokszbán, gabonában, fában és darabáruban.

Az Atlantica saját képviselőket, illetve fiókokat tart fenn Cardiffban, Fiumében, Galatzban és Brailában és azon igyekszik, hogy a társaság által fentartott járatok iránt támasztott igényeknek megfelelően, összeköttetéseit újabb fiókoknak Odesszában és Alexandriában való létesítésével kiterjessze. Az első mérleg, tekintettel arra, hogy a teljes üzem csak 1907. évi június havában vétetett fel, az 1908. év végével lesz felállítva. Az 1907. év végéig folyó ügyvitel eredménye teljesen kielégítő és a jövő 1908. évre a társaság fennállásának első évében szerzett összeköttetések nagymérvű föllendülését és a társasághoz fűződő financiai várározást teljességgel igazolni fogják.

Az „Adria“ m. kir. tengerhajózási részvénytársaság hajóinak áruforgalma és üzleti eredménye a lefolyt évben nagyjában az előző év színvonalán maradtak. Jelentékenyebb fejlődés azért nem volt elérhető, mert az idei rossz termés miatt a kivitel nemcsak, hogy nem emelkedett, de a mult évhez képest még némi visszaesés is mutatkozik, másrészt pedig az ismeretes vasútforgalmi és fiumei kikötői viszonyok által okozott nehézségek mellett még ezt a megfogyott forgalmat is csak a legnagyobb erőfeszítéssel és nagy küzdelmekkel lehetett lebonyolítani.

Felette sajnálatos, hogy ezen, külkereskedelmünk fejlődésére oly békítőlag ható bajok gyors javulására egyelőre kevés a kilátás, sőt ha ezen viszonyok jobbra nem fordulnak, még attól is

kell tartani, hogy szárazföldi forgalmi berendezéseink hiányossága egy esetleges élénkebb konjunktúra alkalmával még sokkal nagyobb károkat és nehézségeket fog okozni.

Elkezdi a magába véve is eléggé súlyos helyzetbe hozódni még az is, hogy a munkások úgy itthon, mint a külföldi kikötőkben számos esetben hosszantartó sztrájkokkal akadályozták meg a forgalmi normális lebonyolítását, a kikötői munkabérek és az üzemköltségek majdnem mindenütt emelkedtek, a kőszén és egyéb anyagok megdrágultak s a legtöbb kikötőben évi végre lépett a kötelező vasárnapi munkaszünet, ami a gőzösök munkáját lényegesen feltartóztatta, s üzemük jövendőségét hátrányosan befolyásolta.

Ezek a viszonyok nemcsak nálunk, hanem világszerte igen nyomasztólag hatottak a tengerhajózási vállalatok üzletére és ha az „Adria” ezen kedvezőtlen külső körülmények között egy forgalmának méreteit, valamint ennek jövendőségét ez évben is képes volt megtartani, ez csak a vállalat kipróbált ellenálló képességének konzolidált erőinek és céltudatos üzletkezelésének eredménye és bizonyítéka.

Az állammal szemben fenálló szerződéses kötelezettségeink a társaság a lefolyt évben is nemcsak, hogy pontosan megfelelt, de Fiuméből és Fiuméba teljesített járatainak száma a kikötött mértéket jelentékenyen meghaladta.

Kisebbségi hátrányokról eltekintve, súlyosabb természetű baleset az „Adria” hajójáratát a lefolyt évben nem érte, tekintettel azonban arra, hogy majdnem minden államban, de különösen osztrák részről, a hajózási vállalatok kormányai nagyarányú támogatásával majdnem kivétel nélkül azon dolgoznak, hogy a folyton fejlődő hajóépítési technika által nyújtott előnyöket kihasználva, hajózásukat gyorsaságban, munkaképességében és modern berendezésekben mindjobban tökéletesítsék, az Adriának is arra kell törekednie, hogy a versenyző vállalatokkal ezen a téren is lépést tartva, a magyar tengerhajózásnak évtizedes munkával és ugy áldozatokkal kivívott reputációját megtarthassa és előbbre vihesse s ebből a célból különösen földközi tengeri vonalát a személyszállítás modern igényeire is berendezett új hajók építése által kívánja rekonstruálni.

A lefolyt üzletév összeforgalma kerekszámában mintegy 924.000 tonna volt az előző év 940.711 tonnájával szemben. E végösszegben a behozatal Fiuméba kerekszámában 12.000 tonnával (az 1906-iki 65.449 tonnával szemben) a Fiuméből való kivitel (az 1906. év 298.225 tonnájával szemben) kerek számában 295.000 tonnával és a közbeeső kikötők forgalma (az előző év 577.037 tonnájával szemben) 509.000 tonnával szerepel.

A legfontosabb kiviteli áruk: liszt, árpa, bab, cukor, aszaltszilva, keményítő, ásványvíz, cserkivonat, donga és fa az 1907. év forgalmában a következő mennyiségekben kerültek elhajózásra: liszt körülbelül 40.000 t. (— 15.893 t.) árpa kb. 19.000 t. (— 11.000 t.), bab kb. 20.000 t. (— 1.651 t.) cukor kb. 40.000 tonna (— 16.049 t.) aszaltszilva kb. 1.500 t. (— 248 t.), keményítő kb. 1500 tonna (— 228 t.), ásványvíz kb. 5.000 t. (— 2280 t.), cserkivonat kb. 9000 t. (— 2642 t.) donga kb. 13.500 t. (— 644 t.) és fa kb. 100.000 tonna (— 4.853 tonna).

A behozatal főcikkei az előző év forgalmához képest általában kevés változást mutatnak, kivéve a kőszén (— 43.528) nyers vasat (— 5000) ásványolajat (— 1900 t.) vasárut (— 1300) gépeket (— 500 t.), míg a gyapotárú, gyanta, kávé, déli gyümölcs és más behozatali cikkek a most lefolyt üzletévben is körülbelül az előző évi mennyiségekben hozattak be Fiuméba.

A lefolyt üzleti eredményeiben az előző évhez képest alig lesz lényegesebb változás s így az osztalék is előreláthatólag a múlt évi arányban vagyis legalább husz koronában fog megállapíthatni.

Magyar kir. folyam és tengerhajózási rt.
Az 1908. évi hajózási évad az utolsó éveknél sokkal kedvezőbb kilátások között nyílt meg. Mi ugyanis az 1905. évi hajózási idény az előző rossz termés a tengerre fennállott román kiviteli tilalom hatása alatt állott és az 1906.

évi hajózás első hónapjaiban is kellő mennyiségű rakományok hiányában, az önköltség határán mozgó, a Dunán azelőtt nem ismert túl-alacsony díjtételekkel kellett beérni, addig a folyó hajózási évad első felében oly hajókereslet jelentkezett, amely a hajózási vállalatok hajóparkjának teljes kihasználása mellett, az év e szakában már huzamosabb idő óta el nem érhető díjtételeket biztosított.

A hajózási üzemi kiadásoknak állandó emelkedése, a legfontosabb anyagok fokozatos megdrágulása kívánatosabbá tette volna, hogy az év első felében jelentkezett élénk és kedvező tömegárforgalom az egész hajózási évadra állandósuljon. A nem elég kedvező termésviszonyok folytán azonban egyrészt a hajókereslet csökkenésével a szállítási díjtételek sem maradtak meg a kellő színvonalom, másrészt és még inkább a beállított és hónapokig tartó abnormális kedvezőtlen vízállási viszonyok az egyes hajók kellő kihasználását lehetetlenné tették s így az év második fele s különösen az őszi idény a hajózásra nagyon kedvezőtlen alakult.

A nyugati külföldre passauzi, illetve a regensburgi árákással a társaság hajóival szállított körülmények 400.000 mm., az előző évi 461.490 mm. és az 1905. évi 368.600 mm.-szemben. E forgalom kialakulására és lebonyolítására különösen békítőlag hatott a tulságos hosszú ideig tartó kedvezőtlen vízállás. Az egyelőre csak ideiglenesen megállapított adatok szerint a társaság hajóival ez évadban szállított körülbelül 540.000 utas (1906-ban 544.103) és 6.400.000 mm. áru (1906-ban 5.937.629 mm.).

Uj alakításokról is adhatunk azonban számot így épülőfélben van a fiumei olajgyár. A kakao- és csokoládégyárat, amely idő szerinti a Hitelbank vállalata, a magyar általános hitelbank veszi át s alapítóját aránytalanul emelni fogja, ami biztosítékot nyújt arra, hogy a magyar csokoládéipar Fiumében annyira föllendül, hogy sok ezer munkáskéznek fog adni kenyeret. A fiumei hitelbank átalakul a magyar általános hitelbank fiókjává. Ügykezelés eddig német volt, most tisztán magyar lesz. A bank egyúttal új vezető igazgatót is kap s természetesen nagyobbodni fog az üzletköre is.

A *Danubius hajó- és gépgyár r.-t.* a múlt évben nagyon jól volt foglalkoztatva és az új üzletévre igen tetemes megbízásokat vizs. át. A Fiumében újonnan épült hajógyár a lefolyt év őszi elkészült és jelenleg 700 munkást foglalkoztat. A vállalat ezen fiókja is több évre van ellátva munkával.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár r.-t. E társaság üzletmenete a lefolyt évben is kedvezően fejlődött, ami különösen a kiviteli üzlet emelkedésében jut kifejezésre, úgy, hogy a társaság a múlt évnek megfelelő eredményt lesz képes felmutatni.

UJDONSÁGOK.

— *Uj hajlékunk.* A *Tengerpart* szerkesztősége és kiadóhivatala a mai napon új hajlékába költözött, amely a *Vicolo del Ospedale*ban levő *uj Wurzer-féle ház első emeletén* van. Kérjük olvasóinkat, hogy lapot érdeklő ügyekben ezentúl új szerkesztőségünkben keressenek fel. Lapunk telefonszáma, továbbra is a 92C marad.

— *Vasutasok ülése.* A vasutasosok országos szövetségének fiumei kerületi választmánya e hó 9-én este 7 órakor saját helyiségében *Fodor Ármán* elnöklésével ülést tart. A tárgysorozat a következő: 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. A lakóházak építése dolgában benyújtandó memorandum tárgyalása. 3. Segélyezések. 4. Az altisztai szakcsoporthoz megalakítása. 5. Szegety gyermekek téli ruhával való felruházása. 6. A farsang alatt rendezendő bál megbeszélése. 7. Indítványok.

— *Uj halkonzervgyár Fiumében.* Egy német konzorcium Fiumében halkonzervgyári részvénytársaságot alapított, melynek elnöke gróf *Szapáry Pál* és alelnöke báró *Rudnyánszky*

Béla. A gyár a rendes kedvezményeken öt éven át 45.000 korona készpénz szubvenciót élvez az államtól.

— *A Máv. Altisztikör Szilveszter estéje.* A Fiumei Máv. Altisztikör sikerült Szilveszter estét rendezett, mely alkalommal zsufolásig megtelt a kör helyisége. A rendezőség minden lehetőt megtett, hogy az ünneplés fényét emelje. Ez alkalommal szépen összeállított műsort adtak elő, amely nem hagyott semmi kívánnivalót hátra. Hozzájárult ehhez a műkedvelők derék magatartása is, akik meg is mutatták, hogy tudnak lekesztetni a szép és nemes dolgokért. Nyitányként színre került a „Katonásan” című egyfelvonásos vígjáték, amelynek szereplőiben *Sontágh Ödön* és *Beke* Juluskát dicsérnetjük meg játékukért. *Perzsa* Juluskát felesleges dicséretünk, mert ezzel csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, annyit azonban megjegyezhetünk róla, hogy nála nélkül el sem tudnánk Fiumében műkedvelői előadást képzelni. Jók voltak *Hómann Béla* *Novák N.* és *Neumann E.* is. Ezután *Csepeli N.* magyar népdalokat énekelte megható érzéssel, majd *Beke* Juliska mulattatta a közönséget megnyerő énekszámával. Színre került még a „Valami hibája van” című egyfelvonásos vígjáték is, amelyben a főszerepeket *Perzsa* Juliska, *Sontágh Ödön* *Hohmann Béla* nagyon ügyesen játszották. Nem szabad azonban megfeledkeznünk *Kračovic L.-ről* sem ki ügyesen alakította a szobalány szerepét. Ezután *Beke* Juliska és *Csepeli N.* magyar népdalokat énekeltek, akiket a közönség zajos tapsal jutalmazott. *Neumann Ede* sikerülten mulatta be az amerikai gyors rajzolókat.

Az est fényét nagyban emelték *Brányai* Lajos szavalatai és humoros kupléi, amelyeket a legnagyobb élvezettel hallgatott végig a közönség s szünni nem akaró tapsal jutalmazta a derék műkedvelőt. Szinte elragadtatva hallgattuk humoros dolgait, s nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy nagyon meghatóta a közönséget drámai előadásával is. Mimikája és ötletessége bármely hivatos színésznek becsületére válnék. Sok ilyen agilis emberre volna szüksége a fiumei műkedvelői köröknek. Öszinte elismerés illeti *Kovács* egyesületi elnököt, aki odaadással fáradozott az est sikere érdekében. Tizenkét órakor volt az ó év elbucsztatása. Műsor után régi jó magyar szokás szerint táncra perdült a fiatalság, amely reggel öt órakor ért véget. (Ch.)

— *Fiume-Newyork*, Newyorkból érkezett távirati jelentés szerint a Fiuméből dec. 6-án 700 magyarországi kivándorlóval elindult Pannónia gőzös és december 13-án 220 magyarországi kivándorlóval elindult Caronia gőzös 29-én reggel 4 órai késéssel Newyorkba érkezett.

— *Istentisztelet a zsidó templomban.* A helybeli zsidó templomban, holnap pénteken délután negyed 5 órakor istentisztelet lesz *hítszónoklattal*.

— *Operáció a Pannónia Gőzösön.* A „Pannónia” kivándorló hajón, amely iuméből tegnap érkezett Newyorkba, a nyit tengeren borzasztó viharban érdekes operációt végzett *Orr* angol hajóorvos. A hajó egyik fűtője hirtelen akut vakbélgyulladásban betegedett meg s a hajó orvosa kijelentette, hogy csak haladéktalan operáció mentheti meg. A kapitány azonnal intézkedett, hogy az összes gépeket megállítsák s az orvos hozzáfogott a műtéthez amely, jóllehet a vihar a hajót erősen ingatta, kitűnően sikerült. A fűtő már egészen jól van.

— *A génuai csatorna.* Rómából jelentik, hogy ott hatalmas, de éppen méretei miatt kivitelre alig kerülő csatornaterv merült fel. *Caminada Péter* mérnök ugyanis egy óriási csatorna építésének tervét terjesztette elő a kormánynak, amely csatorna a terv szerint keresztülmetszené az Alpeseket és Génuát összekötné a Bodeni-tóval. A csatorna hossza 596 kilométerre van tervezve. A csatorna Génuából indulna ki és az Appennineket Gorinál keresztelné, három kilométer hosszú alagút alakjában, azután Milánó mellett, Leccón keresztül folytatódna a Como tóig. Innen lassan emelkedik Chiavonnáig és csőcsatorna segítségével 1250 méternyi emelkedéssel haladna Isolatáig. A hágókon 15 kilométer hosszú kettős boltozatu alaguton vezetné keresztül Geruába a csator-

nát. Innen kezdve nyitott csatorna vezetne a Bodeni tóig. Az egész csatorna körülbelül 600 kilométer hosszú lenne, ebből azonban 230 kilométer folyók medrét és tavakat vesz igénybe és így a megépítendő csatorna csak 366 kilométer. Ebből 30 kilométer kettős bolthajtású alagút, 43 kilométer csőcsatorna és 293 kilométer nyílt csatorna lenne. A költségvetés az építési munkálatokat hozzávetőleg négy-öt millió lírára becsüli. A csatorna tervezője Caminada milanoi mérnök, aki Dél-Amerikában már több hegyet szel át csatornákkal s e téren szerzett tapasztalatait most ez óriási csatorna megépítésénél akarja érvényesíteni.

— A művészi kabaret estélyeket, amelyek elé a szórakozni vágyó közönség nagy érdeklődéssel néz, nem mind jeleztük a Hotel de la Villeben, hanem a *Deák-szálló éttermében* tartják meg. Az első bemutató-előadás e. hó 7-én hétfőn lesz. A művészársaság vasárnap Abbaziába tándul, ahol meghívásra előadást fog tartani.

— *Mozgófényképek.* Az „Edison“ mozgófényképszínház legújabb műsora: A banya — *Részlet a „Travatore“ operából gramofon és zenekari kísérettel.* Az öreg pénztárnok. — A csiklandó por.

x *Dr. Keszthelyi Péter* orvos, aki ez időkig Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től *Fiuméba, Corsia Deák 30.* (Ossoninack-féle ház) 1. emelet helyezte át.

TÁJÉKOT. DE TELEFON.

Szenzációs pártalakulás.

A bán tervei.

Nagy Dezső beszámolója.

Öngyilkos vágóhídi felügyelő.

Harden nagybeteg.

Véres zavargások Odesszában.

Szenzációs pártalakulás.

BUDAPEST, jan. 2. A délutáni órákban megjelenő *Magyar Estilap* szenzációs hírt közöl, amely szerint a közel jövőben a politikai életre nagyon kiható pártalakulás lesz. A *Magyar Estilap* a pártalakulás részleteiről nem nyilatkozik, de a beavatottak véleménye szerint az új párt a függetlenségi párt kettéválása révén jön létre. A radikális elemek kiválnak a pártból és szövetkeznek a disszidensekkel. A hírt természetesen nem lehet ellenőrizni, de ha csakugyan szó van új pártalakulásról, ezt csakis ilyen módon tudja elképzelni a „beavatott politikus.“

A bán tervei.

BUDAPEST, jan. 2. *Rakodczay* Sándor horvát bán ma egy napi tartózkodás után a fővárosból Zágrábba utazott. A bán fontos tanácskozást folytatott Budapesten *Wekerle* Sándor miniszterrel. Most már befejezett tény, hogy a bán megmarad az állásában és az új választásokat ő fogja vezetni. A horvát nemzeti párt holnapi értekezletén a bán előterjeszti a miniszterrel folytatott tanácskozásnak az eredményeit.

Nagy Dezső beszámolója.

BUDAPEST, jan. 2. Nagy feltűnést kelt a politikai körökben *Nagy Dezső*, a Józsefváros képviselőjének tegnap tartott beszámolója, amelyben kijelentette, hogy talán soha sem olyan nehéz képviselőnek lenni, mint a mai politikai viszonyok közepette. A kiegyezéstől sokat vártunk és keveset kaptunk s így vagyunk a többiekkel is. A képviselő elítélte a kvótáemelés nem egyszer tett célzást a kormány helytelen politikai magatartására.

Öngyilkos vágóhídi felügyelő.

BUDAPEST, jan. 2. *Marsner* Gusztáv budapesti közbiztonsági ellenőr, akinek sikkasztását a minap fedezték fel, ma a temetőben agyonlőtte magát.

Harden nagybeteg.

BERLIN, jan. 2. Harden állapota ma súlyosra fordult. Még az ágyban sem tud felülni, s attól tartanak, hogy elveszti az eszméletét. A mai tárgyalást el kellett halasztani.

Véres zavargások Odesszában.

ODESSZA, jan. 2. Odesszában tegnap véres zavargások voltak. Husz ember meghalt, számosan megsebesültek.

Scott-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, és erősíti a tüdőt **Köhögést és meghűlést** bármily makacs és hosszadalmas legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadós betegeknek is könnyebbülést szerez a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle májzsír-velőket — a hatást — mindig figyelni kell.

SCOTT-féle EMULSIÓ

feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó tartós gyógyulást eredményez.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk új telefonszáma

920.

Minden a lapot érintő ügyben e számot tessék felhívni.

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szapáry rakpart az Adria-palota mellett.

• VENDEGSZOBÁK OLCÓSÁRBAN. •

Felelős szerkesztő: *Korcsmáros Nándor.*
Szerkesztő és lapigazgató: *Murai Jenő.*

Teljes uri ellátást

egy vagy két butorozott szobával keresek. Ajánlatok „Csend és tisztaság“ jelige alatt a kladóba kérek.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

A FIUMESI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

5% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékaót a bank önmaga viseli.

Schenk Lajos

férfiszábo üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és francia szövetekből a a legkényesebb igényeknek megfelelő divatos öltönyöket és felső kabátokat mérsékelt áron.

Nagy raktár hely- és külföldi szöveteiben.

Gyors és pontos kiszolgálás.

A

„Pannonia“ kávéházban

ma és minden este

MANCSU PALI

jeles verseezi cigány zenekara

hangversenyez.

Fiumében először:

Kludsky Károly nagy czirkusa

Europa legnagyobb és legelegánsabb cirkusza

SCOLIETTO TÉR
Naponta

fényes előadások

az összes állatok bemutatásával.

80 személy — 45 ló — 21 oroszlán — 6 típris — elefántok — jegesmedvék — tevék — zebrák és vadlovak stb.

Kezdeté este 8 órakor.

Számos látogatást kér

Kludsky Károly, igazgató.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Magyar mészáros! Vásárcsarnok 24-26 sz.!

Bátorkodom a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a fiumei központi vásárcsarnokban (első csarnok 24-26 sz.)

magyar mészárszéket

nyitottam.

Marha- borju- és sertéshúst és mindenféle hús- neműt kifogástalan minőségben és mindenkor friss állapotban árúsitok.

A mélyen tisztelt háziasszonyok és a vendéglősi kar szíves pártfogását kéri

tisztelettel
REICH VILMOS.

Pontos kiszolgálás! Jutányos árak!

Házhoz szállítás kívánatra!

Vendéglősöknek árkedvezmény!

Gioacchino Brun olasz vendéglője.

Alla Città di Pisino

— FIUME, Via S. Girolamo. —

az idegenek kedvelt találkozóhelye nyitva van az éjjeli vonatok és gőzösök érkezésekor is. Már kora délelőtt kitűnő reggelik és uzsonnák kaphatók olasz módra készített tésztával.

Olasz konyha, német konyha. Bel- és külföldi borok.
— Kitűnő Kőbányai polgári sör. —

Előfizetők elfogadtnak.

Szíves pártfogását kéri **Brun Gioacchino** tulajdonos.

Magyar Wellmann Testvérek Nagy választék

FIUME, Via del Pozzo 2. Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó árakon.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle Hazai gyártmányu losonczy
Berndorfi nickeledények. Excelsior zománcedények.

POTOSNJAK G. FIA

zongorarakta

Via Ciotta 12.

Ha szereti az egészségét, használjon kizárólag **aluminium konyhaedényeket**

tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtőanyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS
LEONESSA VINCENZO
Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fűrdő közontján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezeynyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: **CRNKOVIC JÓZSEF.**

NEW-YORK

árúház

Via Andrassy I. sz. újra megnyit.

Legolesobb bevásárlási forrás

női ruhák, női ingek, zsupónok, aljak, blúzok, kötények, férfi ingek, alsó nadrágok, téli trikot árúk, zsebkendők, női és férfi harisnyák, csipkék, himzések, eiyem diszek, fehérenemű diszek. stb. stb.-ben.

Olcsó gyári árak! Nagy forgalom! kis haszonnal!

Vas- és érczaru-üzlet

Simper János

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek, kályhavédők, széntartók stb. nagy raktára.

Különlegességek konyhaedényekben.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 226
Jéggvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 liter-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELARUSITÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:
Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és múórárs.

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben, Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizzók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel
GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIDŐ VÁLLALAT.

KURZ FRIGYES

szobafestő
czimfestő és mázólo,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és tiszteletfestést, mázólast a legegyszerűbb kivitelből a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vási on- és üveg-cimtblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

tisztelettel
KURZ FRIGYES
Vicolo del Pino 9. szám.

FABRO GIUSEPPE

Via Governo — FIUME — (Corso)

Késes és köszörüs dus raktárral a legjobb minőségű késárúknak és mindennemű vágószerszámban.

Nikkelezés és villanyerőre berendezett műhely.

LIEBL ISTVÁN

MONTE VERDE

vendéglője a Jelačić kaszárnyával szemben.

Kitűnő magyar konyha

Hamisítatlan magyar borok.
Kőbányai polgári sör.

Olcsó havi előfizetések.
Fedett tekepálya.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.
— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.
Fémérük. - - -
Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek, pénzszekrények, konyhaedényekben stb.

Cinematograf „EDISON”

Mozgófénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekintélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s léghűtéses üléssekkel berendezett nézőter.

Állandó előadások d. u. 1/5-6-ól kezdve.

Állandó bérletjegyek is vannak a pénztárnál.